

Studij	Hrvatski jezik i književnost		
Naziv kolegija	Komparativna povijest južnoslavenskih književnosti		
ECTS bodovi	5		
Akadska godina	2017./2018.	Jezik izvođenja:	hrvatski
Status predmeta	izborni na Odjelu i na Sveučilištu		
Termin i mjesto održavanja nastave:	srijeda, 14:30-17:00 Stari kampus, dv. 241		
Nastavnik	Doc. dr. sc. Miranda Levanat-Peričić		
e-mail	mlevanat@unizd.hr miranda.levanat@zd.t-com.hr		
Vrijeme konzultacija	srijedom i četvrtkom, 17-18		
Nastavne metode i oblici izvođenja nastave	Predavanja – PPT prezentacije Seminari – usmena izlaganja studenata (prema predloženim temama/književnim djelima) Predavanja i seminari – poredbene i interkulturene analize, interpretacije i rasprave		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	2P+1S		
Početak nastave	28. veljače 2018.	Završetak nastave	6. lipnja 2018.
Kolokviji	1.termin: 19. travnja	2.termin: 31. svibnja	
Ispitni rokovi	1.termin: 12. lipnja	2.termin: 26. lipnja	

Sadržaj i ciljevi kolegija	<p>Iako se može smatrati dijelom opće poredbene slavistike, komparativno proučavanje književnosti Južnih Slavena utemeljeno je na specifičnim međuslavenskim vezama budući da je riječ o književnostima srodnih jezika – slovenskoj, hrvatskoj, srpskoj, bosanskoj, crnogorskoj i makedonskoj književnosti – koje su dijelile/dijele kulturnu povijest i prostornu povezanost. Zbog specifičnih povijesnih okolnosti te su književnosti povremeno, paralelno s vezama, razvijale i diskurs uzajamnog otpora koji je doveo do niza popratnih recepcijskih pojava – primjerice, naknadnog stigmatiziranja ili marginaliziranja određenih književnih opusa koji zauzimaju središnje mjesto pojedinih nacionalnih književnosti, na nadnacionalnoj/regionalnoj razini. Stoga će izbor književnih djela biti vezan uz raspon tema koje istodobno predstavljaju i mjesta spoticanja i mjesta dodira – to su prije svega osjetljive teme identiteta, nacije, hibridnosti, zapostavljenog, rubnog i prešućenog, koje će se promatrati kroz optiku suvremenih (poststrukturalističkih, rodnih, postkolonijalnih, imagoloških) teorijskih paradigmi.</p> <p>Studentima hrvatskog jezika i književnosti izabrana djela južnoslavenskih književnosti pokušat će se približiti u kontekstu povijesti hrvatske</p>
-----------------------------------	---

	<p>književnosti, no također i u kontekstu specifičnog odnosa pojedine nacionalne književnosti prema zajedničkom okviru europske književnosti. U problemskom pristupu pojedinim temama uz prednost navedenih teorijskih polazišta, pitanja periodizacije i kanona razmatrat će se isključivo u svjetlu književne komparatistike, uzimajući u obzir prvenstveno književna prožimanja onih tekstova koji u okviru nacionalnih književnosti zauzimaju središnje mjesto. Glavni je cilj upoznati studente s književnostima nastalim na srodnim jezicima u okviru kultura koje su stoljećima u neposrednom i posrednom dodiru stvorile niz zajedničkih književnopovijesnih paradigmi utemeljenih na uzajamnim stilskom, strukturalnom i žanrovskom prožimanju.</p>
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog predavanja i seminara na završnom ispitu studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none">- navesti temeljna književna djela slovenske, bosanskohercegovačke, srpske, crnogorske i makedonske književnosti; analizirati ih u interkulturalnom kontekstu europskog književnog kruga i usporediti s odgovarajućim fenomenima hrvatske književnosti- opisati specifične probleme s kojima se susreće regionalna južnoslavenska književna komparatistika u odnosu prema općoj poredbenoj slavistici- usporediti i analizirati odnos nacionalne filologije (kroatistike) i komparativne povijesti južnoslavenskih književnosti- analizirati stanje južnoslavenske komparatistike u postjugoslavenskim okolnostima uključujući i interpretaciju problema književnosti u tranziciji u određenim nacionalnim književnostima- samostalno interpretirati književna djela iz popisa obvezne literature
Uvjeti za dobivanje potpisa	Prisutnost na nastavi u odgovarajućem postotku (70%) i seminarski rad.
Način bodovanja studentskih aktivnosti	prisutnost na nastavi – 2 ECTS kolokviji (2) – 1 ECTS seminarski rad – 1 ECTS usmeni ispit – 1 ECTS
Način formiranja konačne ocjene	<p>Studenti su obvezni izaći na dva (pismena) kolokvija. Ako polože oba kolokvija, pristupaju završnom (usmenom) ispitu. Studenti koji nisu položili kolokvije obvezni su prije završnog (usmenog) ispita položiti pismeni ispit da bi ostvarili bodove koje nisu stekli kolokvijima.</p> <p>Na pismenom ispitu i kolokviju ocjene se formiraju prema sljedećem postotku ostvarenih rezultata:</p> <ul style="list-style-type: none">do 60 % - nedovoljan (1);od 60 do 70% - dovoljan (2);od 70 do 80 % - dobar (3);od 80 do 90 % - vrlo dobar (4);od 90 do 100 % - odličan (5)
Izvođenje sadržaja predmeta po tjednima	

Tjedan	PREDAVANJA		SEMINARI	
	Tema	Sati	Tema	Sati
1	Uvodno predavanje. Upoznavanje sa sadržajem i ciljevima kolegija.	2	Uvodni seminar. Dogovor u vezi studentskih obveza.	2
2	<i>Jugoslavenska/ južnoslavenska</i> književna komparatistika: Ivo Hergešić, Aleksandar Flaker, Svetozar Petrović, Jože Pogačnik, Zvonko Kovač	2	Izbor iz književno-komparatističkih studija: zajedničko čitanje i rasprava	2
3	(POEZIJA) -Slovenska književnost (kratki književnopovijesni pregled) -Sonetne tradicije u južnoslavenskim književnostima (S. Petrović)	2	Čitanje i interpretacija izabranih lirskih tekstova. [izbor iz Prešerenove poezije: magistrale "Sonetnog vijenca"; "Zdravljica"; "Nevjenčana mati"; prijevod "Lenore"]	2
4	(POEZIJA) -Crnogorska književnost (kratki književnopovijesni pregled uz osvrt na kulturološki i povijesni kontekst Njegoševa doba) - Imagološka interpretacija "Gorskog vijenca". Recepcija Njegoševa teksta u suvremenim interkulturalnim vezama i sporenjima	2	Čitanje i interpretacija izabranih epskih tekstova. [Njegoš, "Gorski vijenac"(1847): odabrani ulomci]	2
5	(POEZIJA) Lirska poezija u makedonskoj, bosanskohercegovačkoj i srpskoj književnosti (književnopovijesni pregledi)	2	Čitanje i interpretacija izabranih lirskih tekstova. [Prijedlozi: Konstantin Miladinov, Kočo Racin, Aleksa Šantić, Mak Dizdar, Branko Miljković, Miroslav Antić...]	2
6	(DRAMA) Srpska književnost (Književnopovijesni pregled razvoja srpske drame)	2	Studentska izlaganja. Prijedlozi: - Jovan Sterija Popović: <i>Kir Janja</i> , <i>Pokondirena tikva</i> , <i>Rodoljupci</i> - Branislav Nušić: <i>Narodni poslanik</i> ; <i>Gospođa ministarka</i>	2
7	(DRAMA) Makedonske drame na hrvatskim pozornicama (B. Pavlovski) Makedonsko-hrvatske književne veze (Z. Kramarić)	2	Studentsko izlaganje na temu suvremene makedonske drame. Prijedlozi: - izbor iz opusa Gorana Stefanovskog - izbor iz <i>Suvremene makedonske drame</i> (1982., ur. B. Pavlovski i B. Hećimović) ili iz <i>Antologije nove makedonske drame</i> (2000., ur. B. Pavlovski)	2
8	(NOVELISTIKA) - Balkan i balkanizam (Todorova, Jezernik, Luketić) - Balkan kao povijest i trauma u novelama Ive Andrića i Slavka Janevskog (Z. Kramarić).	2	Studentska izlaganja. Prijedlozi: - <i>Gospodari labirinta : antologija snova, maštarija i fantastičnih priča iz makedonske književnosti</i> (ur. B. Pavlovski) - izbor iz opusa Slavka Janevskog	2
9	(ROMAN) Ivo Andrić/ Miloš Crnjanski/ Miroslav Krleža Poetika Andrićevih romana; imagologija i postkolonijalna interpretacija. Poredbe analize: Andrić i Krleža	2	Studentsko izlaganje. Prijedlozi: -Andrić: <i>Travnička hronika</i> - izbor iz opusa M. Crnjanskog	2

	Recepcija Andrićevih romana u postjugoslavenskim okolnostima			
10	(ROMAN) Meša Selimović: <i>Derviš i smrt</i> (1966); <i>Tvrđava</i> (1970)	2	Studentsko izlaganje: izbor iz Selimovićeve opusa	2
11	(ROMAN) Danilo Kiš: <i>Grobnica za Borisa Davidovića</i>	2	Studentsko izlaganje: izbor iz romanesknog opusa Danila Kiša	2
12	Književnost egzila (postjugoslavenski roman egzilnih pisaca; autobiografski i esejni egzilni diskurs)	2	Studentska izlaganja. Izbor iz opusa: - Bore Čosića - Dubravke Ugrešić - Aleksandra Hemona	2
13	(Anti)ratno pismo. [hrvatska i bosanskohercegovačka (anti)ratnospisamska književnost]	2	Studentska izlaganja. Prijedlozi tema: - izbor iz opusa Josipa Mlakića, Nenada Veličkovića, Irfana Horozovića, Tvrtka Kulenovića, Dževada Karahasana... - Bosanskohercegovačka (anti)ratnospisamska kratka priča [antologije: <i>Evakuacija: izbor suvremene priče autora u Bosni i Hercegovini</i> (1999); <i>Rat i priče iz cijelog svijeta: antologija nove bosanskohercegovačke pripovijetke</i> (2009)]	2
14	Postjugoslavenska književna suvremenost i "interkulturalna književna kroatistika" (Z. Kovač)	2	Studentska izlaganja. Prijedlozi tema: -Goce Smilevski: <i>Razgovor sa Spinozom</i> (2003); <i>Sestra Sigmunda Freuda</i> (2010) -Ermis Lafazanovski: <i>Hrapeško</i> (2010) - izbor iz opusa Andreja Nikolaidisa; - izbor iz opusa Vladimira Arsenijevića.	2
15	Sinteza	2	Razgovor o studentskim postignućima i ispunjenim obvezama.	2

Literatura	Obvezna:	<p>Flaker, Aleksandar (1968), <i>Književne poredbe</i>, Zagreb (poglavlja: "Povijest nacionalne književnosti i poredbeno proučavanje"; "Je li poredbeno proučavanje slavenskih književnosti zasebna disciplina?").</p> <p>Dukić, Davor (2003) "Nacionalna vs. komparativna povijest književnosti: pretpostavke za kritičko propitivanje komparativne kroatistike i hrvatske komparatistike", <i>Umjetnost riječi</i>, XVI, br. 1-2., str. 3-26.</p> <p>Kolanović, Maša (2013), "Komparativni postsocijalizam: slavenska iskustva", u: <i>Komparativni postsocijalizam. Slavenska iskustva</i>, Zagrebačka slavistička škola.</p> <p>Kovač, Zvonko (2003) "Interkulturalna književna kroatistika", <i>Filološke studije</i>. Skopje, str. 33-40/ (2011) "Slavistika vs. regionalna književna komparatistika", <i>Sarajevske sveske</i>, 32-33, str. 77-92 / (2012) "Kanonski tekstovi i interkulturalni pisci 'u regiji'", <i>Sarajevske sveske</i>, br. 37-38, str. 130-136.</p>
------------	----------	--

		<p>Levanat-Peričić, Miranda (2016) "Kako se gnijezdio Balkan na 'jugoslavenskoj Atlantidi' (četiri pogleda na reprodukciju orijentalizma u postjugoslavenskoj književnosti)", [<i>sic</i>] - časopis za književnost, kulturu i književno prevođenje 6, 2, http://sic-journal.org/ArticleView.aspx?aid=396</p> <p>Petrović, Svetozar, (1969), "Stanovište sadašnjosti i stanovište prošlosti u historiji književnosti (Prilog utvrđivanju granice među filologijom i politikom)", <i>Umjetnost riječi</i>, XIII, 3, str. 179-190 [u knjizi <i>Priroda kritike</i> (1972), Zagreb, str. 236-250].</p> <p>Rafolt, Leo (2014), "Interkulturalno i globalno: hrvatska književnost između nacionalne filologije i komparatistike", <i>Književna smotra: časopis za svjetsku književnost</i>, god. XLVI, br. 174 (4), str. 3-20.</p> <p>NAPOMENA: Studenti su obvezni pročitati dva članka iz popisa obvezne literature (jedan članak mogu zamijeniti tekstom iz dopunske literature po vlastitom izboru) Pored toga, za završni ispit moraju pročitati djela s popisa obvezne lektire.</p> <p>POPIS OBVEZNE LEKTIRE: France Prešeren (izbor iz poetskog opusa) Njegoš: <i>Gorski vijenac</i> Branislav Nušić: <i>Gospođa ministarka</i> Miloš Crnjanski: <i>Dnevnik o Čarnojeviću</i> Ivo Andrić. "Pismo iz 1920. godine". "Most na Žepi". "Ljubav u kasabi". "Priča o vezirovu slonu" (Ili <i>Travnička hronika/ Na Drini ćuprija</i>) Meša Selimović: <i>Tvrđava/ Derviš i smrt</i> Danilo Kiš: <i>Grobnica za Borisa Davidovića</i> Postjugoslavenska književnost: roman po izboru</p>
	Dopunska:	<p><u>Temeljni književnopovijesni priručnici:</u> Cesar, Ivan i Jože Pogačnik, (1991), <i>Slovenska književnost</i>, Zagreb. Kazaz, Enver (2004), <i>Bošnjački roman XX vijeka</i>, Sarajevo – Zagreb. Deretić, Jovan (1983) <i>Kratka istorija srpske književnosti</i>, Beograd. Sazdov, Tome; Vera Stojčevska-Antić; Dragi Stefanija; Georgi Stalev,; Borislav Pavlovski, (1991) <i>Makedonska književnost</i>, Zagreb.</p> <p><u>Komparativne, (inter)kulturalne i književnokritičke studije:</u> Bakić-Hayden, Milica (2006), <i>Varijacije na temu "Balkan"</i>. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju I. P. "Filip Višnjić". Beganović, Davor (2007), <i>Pamćenje traume. Apokaliptična proza Danila Kiša</i>, Zagreb-Sarajevo. Beganović, Davor (2009), "Od periferije ka centru i natrag. Nomadizam u prozi Aleksandra Hemona i Saše Stanišića", <i>Sarajevske sveske</i>, br. 23/24, str. 127-155. Beganović, Davor (2014), "Jezik, povijest, geografija. Egzil i emigracija u postjugoslavenskim književnostima", <i>Sarajevske sveske</i>, br. 45-46, str. 41-64. Biti, Vladimir (2005), "Rasuta baščina: Muzej bezuvjetne predaje Dubravke</p>

- Ugrešić". U: *Doba svjedočenja. Tvorba identiteta u suvremenoj hrvatskoj prozi*, Zagreb: Matica hrvatska, 2005., str.225-241.
- Brajiović, Tihomir** (2011), "Južnoslovenska komparatistika: luksuz ili naučna potreba", *Sarajevske sveske*, br. 32-33, str. 93-104.
- Brajiović, Tihomir** (2013), "Postsocijalistički identitet(i) i komparativno izučavanje južnoslavenskih književnosti". U: *Komparativni postsocijalizam: slavenska iskustva* (ur. Maša Kolanović). Zagreb: Zagrebačka slavistička škola, str. 179-192.
- Debeljak, Aleš** (1995), *Sumrak idola*. Sa slovenskog preveo Branko Čegec. Zagreb: Meandar.
- Debeljak, Aleš** (2010), *Balkansko brvno. Eseji o književnosti "jugoslavenske Atlantide"*. Prevela sa slovenskog Jagna Pogačnik. Zagreb: Fraktura
- Dukić, Davor; Zrinka Blažević; Lahorka Plejić Poje; Ivana Brković** (ur.) (2009), *Kako vidimo strane zemlje. Uvod u imagologiju*. Zagreb.
- Goldsworthy, Vesna** (1998) *Inventing Ruritania. The Imperialism of the Imagination*. New Haven and London: Yale University Press.
- Grčević, Franjo** (2005), *Srpske teme – Komparatistika srodnih književnosti*, Zagreb.
- Jambrešić Kirin, Renata** (2001), "Egzil i hrvatska ženska autobiografska književnost 90-ih", *Reč. Časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja*, br. 61/7, str. 175-197.
- Jezernik, Božidar** (2007) *Divlja Evropa. Balkan u očima putnika sa Zapada*, prevela s engleskog Slobodanka Glišić, Beograd.
- Kalogjera, Goran** (2000), *Komparativne studije makedonsko-hrvatske*, Rijeka.
- Kalogjera, Goran; Boris Pavlovski** (ur.) (2008), *Hrvatsko-makedonske književne i kulturne veze*, Rijeka.
- Kazaz, Enver** (2012), *Subverzivne poetike: tranzicija, književnost, kultura, ideologija*, Sarajevo.
- Kazaz, Enver** (2010) "Tranzicijska etnokulturna pustinja", *Sarajevske sveske*, br. 27/28, str. 83-102.
- Kolanović, Maša** (2011), *Udarnik! Buntovnik? Potrošač... Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije*, Zagreb.
- Kolanović, Maša**, ur. (2013), *Komparativni postsocijalizam. Slavenska iskustva*, Zagreb.
- Koneski, Blaže** (1982), *O makedonskom jeziku i književnosti*, prevela Eleonora Koneska-Sredojević, Sarajevo – Beograd – Zagreb – Titograd.
- Korać, Stanko** (1991), *Modeli pripovijedanja*, Zagreb.
- Kovač, Zvonko** (2005), *Međuknjiževna tumačenja*, Zagreb.
- Kovač, Zvonko** (2011), *Međuknjiževne rasprave. Poredbena i/ili interkulturalna povijest književnosti*, Beograd.
- Kramarić, Zlatko** (1991), *Makedonske teme i dileme*, Zagreb.
- Kramarić, Zlatko** (2009), *Identitet, tekst, nacija. Interpretacije crnila makedonske povijesti*, Zagreb.
- Lešić-Thomas, Andrea** (2011), "Filologija u vremenu, još uvijek", *Sarajevske sveske*, br. 32-33, str. 114-124.
- Lovrenović, Ivan** (1998), *Unutarnja zemlja: kratki pregled kulturne povijesti*

- Bosne i Hercegovine*, Zagreb.
- Luketić, Katarina** (2013), *Balkan: od geografije do fantazije*, Zagreb.
- Matošević, Andrea i Tea Škokić** (2014), *Polutani dugog trajanja. Balkanistički diskursi*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.
- Pantić, Mihajlo** (2010), "Književnost u tranziciji ili: Kako vam drago", *Sarajevske sveske* br. 27/28, str. 229-237.
- Pavlovski, Borislav** (1998), *Gospodari labirinta: antologija snova, maštarija i fantastičnih priča iz makedonske književnosti*, Zagreb.
- Pavlovski, Borislav** (2000) *Antologija nove makedonske drame*, Zagreb.
- Peleš, Gajo** (1966), *Poetika suvremenog jugoslavenskog romana 1945-1961*, Zagreb.
- Petrović, Svetozar** (2009), *Nauka o književnosti*, priredio Zdenko Lešić, Beograd.
- Pisac, Andrea** (2012), "Književnost velikih i sociologija malih nacija", *Etnografska tribina* 35, str. 169-186.
- Pogačnik, Jože** (1986), *Književni susreti s drugima: jugoslavističke teme*, Rijeka.
- Postnikov, Boris** (2012), *Postjugoslavenska književnost?*, Zagreb.
- Rizvić, Muhsin** (1980) *Bosanskohercegovačke književne studije*, Sarajevo.
- Rakočević, Robert** (2011), "Post-jugoslavenska književnost"? Ogedala i fantomi", *Sarajevske sveske*, br. 35-36, str. 202-210, 2011.
- Rihtman-Auguštin, Dunja** (2000), *Ulice moga grada*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Rotković, Radoslav; Jelena Đurović** (2011), *Njegoš i Hrvati*, Zagreb – Cetinje – Podgorica.
- Sabljić, Jakov** (2010), *Hrvatski i crnogorski roman: međuknjiževna tumačenja*, Podgorica.
- Sabljić, Jakov** (2014), *Hrvatske i crnogorske književne teme*, Osijek – Podgorica.
- Shehu, Bashkim** (2003). "Varijacije na temu Balkana". *Sarajevske sveske*, br. 3, str. 329-337.
- Spivak, Gayatri Chakravorty** (2012), "Novo promišljanje komparativizma", u: *Nacionalizam i imaginacija i drugi eseji*, Zagreb.
- Šakić, Sanja** (2013), "Pisac u egzilu, egzil u romanu": ispisivanje egzila u prozi Bore Ćosića i Davida Albaharija", u: *Komparativni postsocijalizam. Slavenska iskustva*, ur. Maša Kolanović, Zagreb, str. 227-244.
- Škvorc, Boris; Nebojša Lujanović** (2010), "Andrić kao model izmještenog pisca (ili kako je otvoren prostor za 'pozicioniranje između' nacionalnog korpusa i kulturalnih paradigmi)", *Fluminensia*, god. 22., br. 2, str. 37-52.
- Todorova, Marija**. 2010. *Dizanje prošlosti u vazduh*. Prevela Slobodanka Glišić. Beograd: Biblioteka XX. vek.
- Todorova, Marija** (2015), *Imaginarni Balkan*. Prevela Karmela Cindrić. Zagreb: Naklada Ljevak, str. 345–388.
- Velikić, Dragan** (2003), "Granica, identitet, literatura". *Sarajevske sveske*, br. 3, str. 65-74.
- Žižek, Slavoj** (1999), "The Spectre of Balkan". *Journal of International Institute* 6/2, <http://quod.lib.umich.edu/j/jii/4750978.0006.202/--spectre-of-balkan?rgn=main;view=fulltext>